

Verslag activiteiten stichting Histori Bersama (2016-2022)

Publicatiedatum: 5 december 2022

© Eric de Vries

Oprichting

Stichting Histori Bersama werd op 20 september 2016 opgericht en is een initiatief van historicus Marjolein van Pagee. Op 30 september 2016, in een bomvol zaaltje bij Tolhuistuin Amsterdam (gefaciliteerd door *FramerFramed*) werd het idee en de website van Histori Bersama aan het grote publiek gepresenteerd.

Om het doel van de stichting te verduidelijken werden die avond twee films vertoond: een Nederlandse en een Indonesische tv-reportage. Na het kijken volgde een discussie (in het Engels) over hoe Nederland en Indonesië totaal anders met de geschiedenis omgaan en wat er zou moeten gebeuren.

Panelleden waren: Egbert Dommering, jurist en emeritus-hoogleraar informatierecht, de Indonesische antropologe Retna Hanani (toen PhD-kandidaat aan de UvA), Willem van der Muur, (toen PhD-kandidaat rechten aan het Van Vollenhoven Instituut in Leiden.) Met moderator Dr. Tara van Dijk.

Zie: <http://historibersama.com/events/film-screening-discussion/>

Professionalisering website

Eind 2017 werd ons voor het eerst een subsidie toegekend die afkomstig was van Stichting Weerbaarheid, een organisatie gelieerd aan de SP en die inmiddels is opgeheven.

Met het geld hebben we de website geprofessionaliseerd. Tot dan toe waren we afhankelijk van een zelfgemaakte Wordpress website die in het beginstadium voldeed maar die zeer beperkt was in het gebruik. Webdesigner Lucia Dossin heeft een nieuw ontwerp gemaakt met daarbij een sterk verbeterde zoekfunctie. Hierdoor werd het makkelijker om de database te doorzoeken. Artikelen zijn nu per jaar, onderwerp, auteur of vertaler gecategoriseerd. In de zomer van 2018 is de vernieuwde website online gegaan.

Kritiek op het overheidsonderzoek

Vanaf najaar 2017 boden we platform aan [de open brief](#) van Jeffry Pondaag (voorzitter stichting Comité Nederlandse Ereschulden, K.U.K.B.) en Francisca Pattipilohy met daarin kritiek op het grote Indonesië-onderzoek. Eind 2016 had de Nederlandse overheid bekend gemaakt dat ze 4,1 miljoen euro uittrokken voor een grootschalig onderzoeksproject naar het geweld tijdens de Indonesische onafhankelijkheidsoorlog (1945-1949). Het onderzoek werd uitgevoerd door het Koninklijk Instituut voor Taal-, Land- en Volkenkunde (KITLV), het Nederlands Instituut voor Militaire Historie (NIMH) en het NIOD Instituut voor Oorlogs-, Holocaust en Genocidestudies en de uitkomsten zijn in februari 2022 gepresenteerd.

Het bieden van ruimte aan de critici van het onderzoek is een van de speerpunten geworden van onze activiteiten in de afgelopen jaren. Zo faciliteerden we diverse vergaderingen en bijeenkomsten. Zoals bijv. [de](#)

[publieke presentatie](#) van de open brief in oktober 2017, een drukbezochte avond die plaatsvond in een collegezaal van de Universiteit Leiden.

Presentatie open brief in Leiden

Een deel van deze bijeenkomsten was niet toegankelijk voor publiek maar bood specifiek ruimte aan een aantal van de ondertekenaars van de brief om te vergaderen en de gezamenlijke strategie te bepalen.

In april 2018 organiseerden we in samenwerking met de Indonesische studentenvereniging *PPI Belanda* een publieke bijeenkomst bij de VU-Amsterdam. Twee onderzoekers die participeerden in het project waren daarbij aanwezig. Sprekers: Sandew Hira, Hadi Purnama, Marjolein van Pagee, Jeffry Pondaag en Francisca Pattipilohy.

Op 17 augustus 2018 (de Indonesische Onafhankelijkheidsdag) organiseerden we opnieuw een besloten bijeenkomst voor de ondertekenaars van de open brief. Deze bijeenkomst vond plaats in Den Haag bij de Haagse locatie van de Universiteit Leiden.

In september 2018 organiseerde het onderzoeksteam in Pakhuis de Zwijger hun tweede publieke bijeenkomst. Voor deze gelegenheid mocht K.U.K.B.-voorzitter Jeffry Pondaag wél 10 minuten spreken, maar mevrouw Pattipilohy (die de brief samen met Pondaag had opgesteld) niet. Vanuit Histori Bersama plaatsen wij uit protest een videoboodschap online die Pondaag op de avond als verrassing aan het publiek toonde.

Tweede publieke bijeenkomst onderzoeksproject

Op 31 januari 2019 hebben we vervolgens een rondetafelgesprek afgedwongen met de directeuren van de drie onderzoeksinstituten en enkele onderzoekers die het onderzoek uitvoerden. Hier gingen diverse vergaderingen aan vooraf. Op verzoek van het onderzoeksteam was dit geen publieke bijeenkomst. Wel hebben we afgedwongen dat de bijeenkomst gefilmd mocht worden. We hebben voor die gelegenheid een cameraman ingehuurd die de bijeenkomst live filmde en via Facebook livestream uitzond. Kortere video's hiervan hebben wij later met Indonesische ondertiteling online geplaatst.

Rondetafelgesprek tussen critici en onderzoekers NIOD, Amsterdam, Engels gesproken, 31 januari 2019, (2h en 18 min.)

Het effect van onze stellingname in het debat rondom het onderzoek is zowel positief als negatief. Enerzijds merken we dat veel meer mensen onze website raadplegen. Het aantal bezoekers is enorm gestegen in de afgelopen vijf jaar. Onze naamsbekendheid groeit. Zeker ook in Indonesië. En we krijgen steeds meer berichtjes van mensen uit Indonesië die ons bedanken voor de vertalingen. Anderzijds merken we dat onze stichting bij de Nederlandse autoriteiten en universiteiten ook 'gevreesd' is. Dit heeft natuurlijk te maken met de gevoeligheid van de discussie rondom het onderzoek. Het is sowieso een heel klein wereldje dat zich met Indonesië bezighoudt, ons-kent-ons, betrokken onderzoekers zijn bang dat we hun uitspraken uitlichten en ondertitelen. Het is ons al verschillende keren overkomen dat een onderzoeker eist dat we een bepaalde video offline halen.

Seminar in Amsterdam

Op 18 mei 2019 organiseerden we in samenwerking met de Australische auteur, Indonesiëkenner, vertaler en socioloog Max Lane een Engelstalig seminar dat plaatsvond bij het *International Institute for Research and Education (IIRE)* in Amsterdam. Met een aantal gelijkgestemden hadden wij voor dit doel een 'Indonesia-Netherlands Meetings Group' opgezet. Om de zaalhuur en andere kosten te dekken vroegen we 8,50 of 11,- Euro voor een toegangkaartje.

Seminar Saturday May 18, 2019
**COLONIAL LEGACIES TODAY:
 INDONESIA AND THE NETHERLANDS**
 IIRE, Lombokstraat 40, Amsterdam, Time: 10:00-17:00
 Price Tickets €8,50/ €11,00

histori Bersama IIRE

With: Max Lane, Jan Breman, Michael van Zeijl, Riksa Afiaty, Lara Nuberg, Jazie Veldhuijzen, Francisca Pattipilohy, Ratna Saptari, Nadya Karimasari, Marjolein van Pagee, Kartika Pratiwi, Alex de Jong

De uitnodiging

Het evenement werd goed bezocht. Het was een dag vullend [programma](#) waarbij we de bezoekers ook een Indonesische lunch aanboden. Sprekers waren o.a.: Max Lane, Jan Breman, Francisca Pattipilohy, Michael van Zeijl, Lara Nuberg, Jazie Veldhuijzen en Riksa Afiaty. In de middag waren er workshops door: Ratna Saptari, Jan Breman, Max Lane, Nadya Karimasari, Kartika Pratiwi, Alex de Jong en Marjolein van Pagee.

Videoregistratie deel I, met Francisca Pattipilohy, Michael van Zeijl en Jan Breman:

<https://youtu.be/g61eWBw71YY>

Videoregistratie deel II, lezing door Max Lane: <https://youtu.be/z6f-HzpiRDO>

Videoregistratie deel III, met Jazie Veldhuijzen, Lara Nuberg en Riksa Afiaty: https://youtu.be/ZPDqJe9_gxU

Bezoek Indonesische oorlogsslachtoffers uit Zuid-Sulawesi

In juni 2019 reisden twee Indonesische kinderen van geëxecuteerde Indonesische mannen uit Zuid-Sulawesi naar Nederland om voor de rechtbank in Den Haag te getuigen over wat zij in 1947 hebben gezien. Via stichting K.U.K.B. waren mevrouw I. Talle en de heer Monji in contact gekomen met Nederlandse mensenrechtenadvocaten Liesbeth Zegveld en Brechtje Vossenbergh, die hen vertegenwoordigden in de rechtszaal.

Op zaterdag 29 juni organiseerden wij in samenwerking met een aantal Indonesische studentenorganisaties (PPI Leiden, PPI Belanda en IKA Unhas) [een discussiemiddag](#) waarbij zowel mevrouw I. Talle, de heer Monji als Jeffrey Pondaag aanwezig om hun ervaring met het publiek te delen.

Lezing: Remembering Wim Wertheim

Met de organisatoren van het seminar in mei bij IIRE, organiseerden we op vrijdag 27 september 2019 een middag waarin de nalatenschap van Wim Wertheim centraal stond. Jan Breman en Yance Arizona verzorgden een presentatie. De titel van de bijeenkomst luidde: "[Remembering Wim Wertheim: A Dutch Scholar Who Took The Other Side](#)". De entreekosten waren: 3,50 Euro (regulier) / 6,00 Euro (solidariteitsticket).

Toekomstplannen: *The Indonesia Interviews*

Op initiatief en in samenwerking met onze nieuwe voorzitter en muziekproducent Daniël Samar lanceerden we op 17 augustus 2022 een nieuwe serie, getiteld: *The Indonesia Interviews*.

Indonesiërs zijn in Nederland nauwelijks vertegenwoordigd in vergelijking met de aanwezigheid van de zogenaamde 'Indische gemeenschap'. De meeste Nederlanders kunnen geen onderscheid maken tussen 'Indisch' of 'Indonesisch' en weten niet dat dit totaal verschillende identiteiten zijn. Wij zijn van mening dat deze kwestie meer aandacht verdient, vooral vanwege de historische achtergrond ervan.

Het doel is om aan de hand van interviews met Indonesiërs meer aandacht te geven aan de manier waarop koloniale apartheidswetten uit het verleden onze hedendaagse maatschappij nog steeds beïnvloeden.

In de eerste aflevering met K.U.K.B.-voorzitter Jeffrey Pondaag bespreken we hoe het drielaagse apartheidssysteem ook zijn familie uit elkaar dreef. Als Indonesiër werd hij door zijn eigen familie bespot en uitgescholden toen hij in 1969 als 16-jarige in Nederland aankwam. We kijken ook terug op zijn jeugd in Indonesië, inclusief mooie herinneringen zoals de tijd dat hij een illegale radiozender had met zijn neef.

Zie:

<https://historibersama.com/the-indonesia-interviews-jeffrey-pondaag-1/?lang=nl>